

KSB-1/2012.
(KSB-52/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Kulturális és sajtóbizottságának**
2012. február 13-án, hétfőn, 12 óra 09 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 569. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Kónyáné dr. Kutrucz Katalin, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára főigazgatóhelyettes-jelöltjének kinevezés előtti meghallgatása</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	5
<i>Kónyáné dr. Kutrucz Katalin válaszadása</i>	8
<i>Egyebek</i>	11

Napirendi javaslat

1. Kónyáné dr. Kutrucz Katalin, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára főigazgatóhelyettes-jelöltjének kinevezés előtti meghallgatása (Az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény 8. § (5) bekezdése alapján)

2. A kommunista diktatúra által kitelepítettek, valamint az őket befogadók emlékének megörökítéséről szóló határozati javaslat (H/5540. szám)
(Általános vita)

3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **L. Simon László** (Fidesz), a bizottság elnöke

Gulyás Dénes (Fidesz)
Dr. Gyimesi Endre (Fidesz)
Gyutai Csaba (Fidesz)
Kiss Attila (Fidesz)
Lukács László (Fidesz)
Menczer Erzsébet (Fidesz)
Németh Zoltán (Fidesz)
Dr. Puskás Imre (Fidesz)
Szabó Csaba (Fidesz)
Karvalics Ottó (KDNP)
Dr. Hiller István (MSZP)
Novák Előd (Jobbik)
Dr. Vitányi Iván (független)

Helyettesítési megbízást adott

Pálffy István (KDNP) Karvalics Ottónak (KDNP)
Mandur László (MSZP) dr. Hiller Istvánnak (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Kónyáné dr. Kutrucz Katalin, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára főigazgatóhelyettes-jelöltje

A bizottság titkársága részéről

Dr. Nagy Zoltán, a bizottság tanácsadója

(Az ülés kezdetének időpontja: 12 óra 09 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

L. SIMON LÁSZLÓ (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Mindenkit tisztelettel és szeretettel köszöntök a Kulturális és sajtóbizottság 2012. február 13-ai ülésén! Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes.

Tisztelt Képviselőtársaim! Remélem, mindenkinek jól telt az elmúlt bő egy hónapos törvénykezési szünet, és kipihenten, újult erővel tudunk nekivágni a tavaszi ülésszaknak.

Tisztelt Képviselőtársaim! Az előzetesen kiküldött napirendi sort minden képviselőtársunk megkapta. Ezzel kapcsolatban egy módosítást javaslok. Technikai okokból javaslom a 2. napirendi pont elhagyását, és egy későbbi bizottsági ülésünkön való megtárgyalását.

Kérdezem, hogy van-e más hozzászólás a napirendi sorhoz. *(Nincs jelzés.)* Kérem, hogy szavazzunk! Aki az általam javasolt módosítással egyetemben a mai napirendi sort elfogadja, az kérem, kézfeltartással jelezze! *(Szavazás.)* Ellene? *(Nincs jelzés.)* Tartózkodik? *(Szavazás.)* Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 15 igen szavazattal és 1 tartózkodással elfogadta a napirendi sort.

Kónyáné dr. Kutrucz Katalin, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára főigazgatóhelyettes-jelöltjének kinevezés előtti meghallgatása

Tisztelt Képviselőtársaim! 1. napirendi pontunk Kónyáné dr. Kutrucz Katalin, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára főigazgatóhelyettes-jelöltjének kinevezés előtti meghallgatása.

Tisztelt Képviselőtársaim! Nagy szeretettel köszöntöm körünkben főigazgatóhelyettes-jelölt asszonyt, akinek a meghallgatásával kapcsolatban annyit kívánok megjegyezni, hogy azért őt hallgatjuk meg egyedül, hiszen ő az egyedüli pályázó erre a pozícióra. Megadom a szót. Megkérdezem, hogy főigazgatóhelyettes-jelölt asszony kíván-e megosztani a bizottsággal bármit a pályázattal, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára működésével kapcsolatban, illetve elképzelésével és eddigi munkájával kapcsolatban.

KÓNYÁNÉ DR. KUTRUCZ KATALIN főigazgatóhelyettes-jelölt: Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Nem szeretném a szükségesnél tovább rabolni az idejüket; tudom, hogy plenáris ülés lesz, és hogy egyéb dolguk is van. A pályázatomat viszonylag nagy részletességgel leadtam, gondolom, mindannyian elolvasták. Az én tiszteletteljes javaslatom az lenne, hogy ha ezzel kapcsolatban kérdésük van, akkor azt tegyék fel, és én szívesen válaszolok rá.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Való igaz, a pályázati anyagot elektronikus formában kiküldtük minden képviselőtársunknak. Elnézést kérek, nem köszöntöttem főigazgató urat. *(Gyarmati Györgyhöz:)* Tisztelettel köszöntöm körünkben főigazgató urat is! Ugyan kint már találkoztunk, de a jegyzőkönyv kedvéért is – hogy pontosítsak – tisztelettel köszöntöm körünkben.

Jelölt asszony javaslatának megfelelően kérdezem képviselőtársaimat, hogy ki kíván kérdést megfogalmazni. *(Jelzésre:)* Menczer képviselő asszony, parancsoljon!

Kérdések, hozzászólások

MENCZER ERZSÉBET (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnökhelyettes Asszony! Természetesen elolvastam a pályázatát, és köszönöm szépen mindazt, amit leírt.

Ebből számomra kitűnik, hogy vannak olyan megoldásra váró feladatok, amelyeket a mai napig nem sikerült rendezni.

Írja a pályázatában, hogy számos, gyakran adatvédelmi probléma merült fel. Van-e arra lehetőség vagy van-e arra további elképzelése, hogy ezeket hogyan lehet feloldani? Itt ugyanis jelentős változtatás van az áldozatok irat-megismerési lehetőségei tekintetében, ami a mai napig így van, miközben korábban ez nem így volt. Tudom a Kárpótlási Hivatal Társadalmi Kollégiumában betöltött szerepe kapcsán is – amelynek édesapám volt az elnöke –, hogy önök mindent megtettek annak érdekében, hogy a kárpótlás széles körű legyen, és a tudományos kutatás, illetve az áldozatok iratokhoz való hozzájutása minél szélesebb körben megtörténjen, de az Országgyűlés a mai napig nem vette napirendjére ennek a törvénynek a módosítását. Azt tudom önnek mondani, hogy ha kell, én mindenféleképpen maximálisan támogatom ebbéli elképzelését, hogy az Országgyűlés újra napirendjére vegye a törvényt, és valóban módosítsuk azokat a paragrafusokat, amelyek az áldozatok jogait erősítik és a kutatók lehetőségeit is szélesítik, hiszen valóban anomáliákra derül fény. Van-e erre vonatkozóan kidolgozott koncepciója, hogy ezt hogyan lehetne megvalósítani?

ELNÖK: Ha lehet, akkor azt javaslom, hogy várjuk össze a kérdéseket, és egyben válaszoljon rá. Elfogadható ez így? (*Kónyáné dr. Kutrucz Katalin: Természetesen.*) Köszönöm. Gyimesi képviselő úr, parancsolj!

DR. GYIMESI ENDRE (Fidesz): Köszönöm szépen. Én is köszöntöm főigazgató urat és főigazgatóhelyettes-jelölt asszonyt! Két kérdésem lenne. Az egyik, hogy elég nehéz időszakban – mondhatnám, hogy bizonyos szempontból zavaros körülmények között – jött létre maga az intézmény, egy kicsit levéltáridegen módon. Azt szeretném kérdezni, hogy hogyan látja a levéltárakkal való együttműködésnek a jövőjét, egyáltalán a szerepét, a levéltárak és az Állambiztonsági Hivatal levéltára közötti kapcsolatot. A másik kérdésem pedig, hogy mit tekint az intézmény legfőbb célkitűzéseinek, legfőbb feladatainak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További kérdés? (*Jelzésre:*) Novák képviselő úr, parancsoljon!

NOVÁK ELŐD (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Jelölt Asszony! Azt kell mondanom, hogy a Jobbik Magyarországért Mozgalom megismert múltja alapján nem tudja támogatni a kinevezését; kezdve 1990. április 30-ával, amikor ön volt az egyik aláírója az SZDSZ-MDF-paktumnak, a nagy megalkuvás dokumentumának, benne az állambiztonsági rendszer teljes elmaradásával, mely szerint gyakorlatilag mindenki marad a helyén 1990-ben. Ezt ön is, a férje, Kónya Imre is aláírta, Salamon László és Balsai István is, Antall József is, többen, túloldalról meg Kis János, Pető Iván és a magukfajták. Azt gondolom, hogy ez egy olyan megbocsáthatatlan bűn, ami alapján legalábbis közéleti tevékenységet ilyen magas szinten mi, jobbikosok nem tudunk elfogadni.

Ettől függetlenül kíváncsiak vagyunk az elképzeléseire, annál is inkább, mert őszintén szólva azt látjuk, hogy ön taktikusan helyezkedik, a sajtóban nem szívesen nyilatkozik. Úgy tűnik, hogy diplomatikusan tartózkodik minden olyan állásfoglalástól, ami veszélyeztethetné pozícióját, egy kicsit úgy tűnik, hogy ki akarja bekkelni az időt a nyugdíjig államtitkári fizetésével. Ezért kíváncsi vagyok, hogy milyen érdemi intézkedéseket kíván tenni, mert azt persze látjuk, hogy szavakban híve az állambiztonsági múlt feltárásának – hogy idézzem, például „jogunk, sőt kötelességünk saját történelmünk megismerése”, ismerjük ezeket a szép frázisokat –, de nincs tudomásunk arról, hogy kezdeményezett volna törvényjavaslatot az intézményi kutatások alapján a vitatott kérdéskör tisztázására, pedig megtehetette volna ezt

ennek a témának a szakértőjeként. Az ügynökmúlt megnyugtató lezárása, a közbizalom helyreállítása a mai napig várat magára.

Tudjuk jól, hogy persze nincs és nem is lesz könnyű helyzetben, hiszen az ÁBTL – ahol ön tudományos főigazgató-helyettes –, annak teljes vezetése a balliberális kormányokhoz köthető, tulajdonképpen azoknak a kövülete, élén Gyarmati főigazgató úrral, akinek a megbízását még az ex-MSZMP-s Katona Béla házelnök hosszabbította meg regnálása utolsó napjaiban, és az ÁBTL-ben dolgozók többsége SZDSZ-hez közeli maradvány, azért ezt mondjuk ki, mert ennek kitakarítására is szükség lenne már természetesen. Persze tudjuk fideszes hatalomtechnikai kérdések szempontjából, hogy a Fidesz legmagasabb pozícióban lévő sűgőja Cseh Gergő Bendegűz főosztályvezető-helyettes, de mégis azt látjuk, hogy az SZDSZ-es kutatókörből – Kenedi János, Varga László, Ungváry Krisztián – kinőtt személy például Rainer M. János is, aki a kutatásokat engedélyező szakmai kuratórium elnöke, tehát még mindig lehetnek rendkívül fontos pozícióban ezek a személyek.

Azt kell mondanom, hogy az ön pályázata és eddigi megnyilatkozásai alapján nemhogy garanciát, de még halvány reményt sem látunk arra, hogy ezen a területen bármiféle változás történhessen. Ön az alkotmányügyi bizottságnak is tagja volt országgyűlési képviselőse idején, és akkor sem tett egyetlen lépést sem, nem beszélve a férjéről, aki az MDF frakcióvezetője lett, és nem tett egyetlen lépést sem, hogy akár csak a saját frakciójukat átvilágítsák. Tudjuk jól, hogy az MDF-frakció is szépen meg volt rakva ügynökökkel, melyeknek nevei csak jóval később derültek ki, és nem is mind. A rendkívül rossz jogi szabályozás és elsősorban a mágnesszalagok 2060-ig történő titkosítása miatt a mai napig nem tudtuk az ügynöki – tágabban értelmezve az állambiztonsági – múltat feltárni, ezért itt az alaptörvény kiegészítése kapcsán a Jobbik Magyarországért Mozgalomnak volt is egy módosító javaslata, amelyről a legutóbbi vagy azt megelőző ülésen az Országgyűlés szavazott is. Ebben a ciklusban soha nem látott módon nagyon komoly mértékű kiszavazás történt a kormánypártok soraiból, pedig csak úgy a név szerinti szavazás közepe felé esett le ott sokaknak, hogy miről is szavazunk, ezért látható is a szavazási listában, hogy igazából csak az ábécé második felében szereplő képviselők között volt az a körülbelül 50 képviselő, akik vagy tartózkodással szavaztak ki a fideszes iránymutatással szemben, vagy akár támogatták is azt a jobbikos javaslatot, hogy igen, az állambiztonsági múltat fel kell tárni, meg kell nevezni a felelősöket. Ezzel szemben lehet maszatolni, hogy majd szeretnénk, jogunk sőt kötelességünk saját történelmünk megismerése, de érdemi intézkedések nem lesznek. Továbbra is titkosítva vannak azok a mágnesszalagok, amelyeket ha manipulálatlanul közzé tudnánk tetetni, akkor igen, ez hozzájárulhatna, és döntő részben megvalósulhatna az ügynökügyek tényszerű rendezése, hiszen ezeket a mágnesszalagokat jelenleg sikerült adatvesztés nélkül átmenteni. Mi rendkívül szorgalmazzuk ezt, és egyelőre nemcsak múltja és elsősorban tettei alapján nem látunk erre garanciát, de a pályázata alapján sem.

A fő kérdésem, hogy lát-e arra esélyt, hogy kinevezése után egy kicsit bátrabban nyúljon ehhez a kérdéshez így nyugdíjas éveikhez közeledve, és valami érdemi változtatást szorgalmazzon, mert a kormányzat részéről sajnos nem látunk erre esélyt; néhány kiszavazás van, általában azok is megállnak a tartózkodás szintjén, tehát érdemi intézkedés ebben a ciklusban sajnos még nem várható. A Jobbik kormányra kerülése esetén nyilvánosságra fogja hozni a teljes állambiztonsági múltat, azonban az idő nagyon halad, ezért szeretnénk hamarabbi változtatásokat. Kérdezem, hogy van-e ezzel kapcsolatban valamilyen szintű elképzelése. Köszönöm a szót.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Egyetlen dologra szeretném csak felhívni a figyelmét, hogy a jelölt férjének semmi köze nincsen a pályázatához és a jelölt férjének az életútja sem idetartozó kérdés, tehát nagyon szépen kérem, hogy hagyjuk a személyeskedéseket, és maradjunk a tárgynál, maradjunk annál, hogy a jelölt alkalmas-e a

feladatra a szakmai múltja és a pályázati anyaga, életrajza, tapasztalatai alapján. Nekem egyébként ebből az előttünk lévő anyagból kiindulva, és ismerve a jelölt eddigi munkásságát, önnel szemben pontosan fordított a véleményem: kifejezetten alkalmasnak tartom a jelöltet a pozíció további betöltésére is, és kifejezetten sértőnek tartom, hogy úgy nyilatkozik, hogy a nyugdíjig akarja kibekkelni a meglévő időszakot államtitkári fizetéssel.

Abban reménykedtem, hogy ön ki fogja magát pihenni az elmúlt egy hónapban, de nem sikerült. Arra kérem, hogy próbáljuk meg ezt az egész stílust egy kicsit emelkedettebbé tenni, hiszen mégiscsak a parlament szakbizottsági ülésén vagyunk. Hiller miniszter úrnak adom meg a szót. Parancsoljon!

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Jelölt Asszony! A levéltárak Magyarországon és mindenütt ősidők óta arra vannak, hogy megőrizzenek, és azért őrizzenek, hogy egyébként az egyéni és a kollektív tudatot a jövőben és ne csak a jelenben segítsék. Ez mindenkinek – az egyénnek is meg társadalomnak is – előnyére van, például ez módot ad mindenkinek egy másik korszakra, akár képviselő, hogy mondjuk Jurisics Miklóst legalább évszázadra képes legyen elhelyezni a magyar történelemben, így aztán a tájékozódást önnön maga számára meg bizottsági tagok, az érdeklődők számára is jobbra teheti. Ez nem mindig sikerül, viszont hangzatos, ám megalapozatlan szakmai ismeretek teljes hiányát felmutató hozzászólásokat hallunk.

Itt most egy jelölt alkalmasságáról és a jelölt pályázatáról van szó. Nekem személy szerint az a véleményem, hogy mindaz, amit ennek a valóban sajátos feladattal ellátott levéltárnak a munkatársaként, egyik vezetőjeként tett, a mi országunk érdekét szolgálta, és szolgálja annak a közös tudatnak az ápolását és ébrentartását, ami nem leírható egy nappal vagy egy évvel, mert az eredményei sokkal hosszabb távon épülnek be. Egyébként helyesnek látom, hogy ebben a sajátos helyzetben sajátos státusszal is rendelkezik az intézmény, történetesen, hogy az Országgyűlés és nem egy minisztérium alá tartozó, olyan valaki mondja, akinek volt módja minisztériumot vezetni, és ezzel a területtel foglalkozni.

Az én kérdésem más jellegű. Azt szeretném kérdezni, hogy az állampolgári érdeklődés tekintetében – akik önmagukhoz fordulnak, információt akarnak, egyáltalán a múltjuk, akár a személyes múltjuk egy darabját szeretnék megismerni – milyen fluktuációt tapasztal, hogy többen jelentkeznek, kevesebben jelentkeznek, érdektelenebb-e az intézmény vagy éppen nem; nyilván volt egy felfutása ennek a dolognak, aztán ez stabilizálódik vagy csökken. Szeretnék arról hallani, hogy ezt hogyan látják, hogyan tapasztalják. Minthogy a kérdés meg a vélemény itt összeecsúszik, azt akarom mondani, hogy én személy szerint és mi ezt a jelölést és a jelöltet támogatni fogjuk, és igennel fogunk szavazni.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. További kérdést nem látok. Parancsoljon, főigazgatóhelyettes-jelölt asszony, megadom a lehetőséget a válaszára.

Kónyáné dr. Kutrucz Katalin válasza

KÓNYÁNÉ DR. KUTRUCZ KATALIN főigazgatóhelyettes-jelölt: Köszönöm szépen. Először nem sorrendben, hanem Novák képviselő úrnak szeretnék reagálni. Az a helyzet, hogy ez a levéltár azért jött létre, hogy biztosítsa az információs kárpótlást a társadalom meg az egyén számára is, méghozzá attól függetlenül, hogy annak a személynek vagy annak a csoportnak, aki hozzánk fordul, milyen a színe vagy a politikai meggyőződése. Ezért én rendkívül fontosnak tartottam mindig, és most is fontosnak tartom, hogy a levéltár mindenkivel egyformán tisztességesen, korrekt módon és a törvénynek megfelelően járjon el. Nem érdekel, és a levéltár egyik dolgozóját sem érdekli, hogy kinek milyen a politikai véleménye vagy honnan jött; egy dolog érdekel, hogy mindenki mindent megkapjon, amit a

törvény előír, és senki nem kapjon meg semmit, amit a törvény tilt. A dolog politikai részébe nem szeretnék a továbbiakban belemenni.

Egy két kiigazítás, pusztán csak tárgyi tévedések. Nekem törvényjavaslat-kezdményezési jogom nincs – törvények határozzák meg, hogy kinek van –, nekem véleményalkotási jogom van, és a véleményemet ki is fejthetem, amit meg is tettem, nem is egyszer. Ha meg tetszik nézni, például a Nemzetbiztonsági bizottsághoz – ez a bizottság hosszú évekig nem foglalkozott velünk, nem tudni miért – rendszeresen megküldtük már a 2003-as törvény életbe lépésekor a jogi észrevételeinket, és ha ezt meg tetszene nézni visszamenőleg, akkor a beszámolóinkban is meg fogja találni arra vonatkozóan, hogy a törvényjavaslatot hogyan kellene kijavítani, mert valóban vannak olyan részei, amelyeket az áldozatok javára bizony módosítani kellene.

Egyszer volt egy kísérlet 2005-ben, és akkor meg is fogadták azokat a javaslataimat, amelyeket a törvény áldozatok javára történő átírásához tettem, és bele is építették abba a bizonyos törvényjavaslatba. Sajnos azt a részét, amiről azt mondtam, hogy alkotmányellenes, nem fogadták el, ebből aztán az lett, hogy az Alkotmánybíróságon sajnálatos módon megbukott az a törvényjavaslat, amely egyébként nagyon jó részeket is tartalmazott, és soha nem lett belőle törvény. Az önöké a lehetőség; mi annyit tudunk tenni, hogy az Országgyűlésnek, illetve az illetékes bizottságoknak rendszeresen elmondjuk, hogy mi a problémánk a javaslattal kapcsolatban. Azt már csak mellékesen szeretném megjegyezni, hogy nincs államtitkári fizetésem, de ezt meg lehet nézni a köztisztviselőkről szóló törvényben, mert a mi fizetésünket törvény határozza meg, ehhez nem kell különösképpen kutakodni, másrészt pedig Rainer M. János már nem vezetője ennek a kuratóriumnak, hosszú idő óta Gecsényi úr a kuratórium vezetője. Ha érdeklí önöket a levéltár működése – a mindenkori Nemzetbiztonsági bizottság el szokott jönni hozzánk, hogy megismerje a munkánkat –, szeretném felajánlani ezt a lehetőséget az önök számára, szívesen látunk mindenkit.

Most az állampolgári érdeklődésre ugrott a szemem, de mindegyik kérdést felírtam, és ígérem, hogy válaszolni fogok. Nagyon érdekes az állampolgári érdeklődés nálunk, mert soha nem volt olyan roham és nem volt olyan érdeklődés, mint például a németeknél. Az igaz, hogy a magyarok nem foglalták le az idézőjelbe tett Stasi épületét, mint ahogy a németek lefoglalták, tehát mások voltak a körülmények, de az érdeklődés nem volt olyan nagy, függetlenül attól, hogy amikor nagy botrány van, akkor mindig nagyon megugrik az érdeklődés, és azért itt szokott botrány lenni. Hála Istennek – nem tudom, hogy kopogjam-e le –, ha nagy botrány volt, és meg kellett nézni, hogy ki a felelős, mindig végigvizsgáltam mindent, és soha nem a levéltár volt a felelős azért, ami kiszivárgott vagy nem szivárgott ki, tehát mi mindig a törvénynek megfelelően jártunk el. Kollégáim szokták mondani, hogy de itt hülye a törvény. Erre azt szoktam nekik mondani, hogy figyeljete ide, gyerekek, ha hülye a törvény, akkor hülye, de nekünk azt kell betartani, mert ha én elkezdek eltérni a törvénytől, akkor mikor térek el, meddig térek el, miért térek el, kinél, hogyan magyarázom ezt meg, és az már maga az önkény. A legegyszerűbb magyarázat mindig az, hogy így szól a törvény, és amíg így szól a törvény, addig én azt fogom betartani.

Az érdeklődésre visszatérve, folyamatos az érdeklődés, és nagyon érdekes, hogy elkezdtek megjeleni a gyerekek és az unokák, tehát nem csökken az érdeklődésünk, hanem folyamatos, időnként meg-megugrik, és nagyon megrázó eseteink is vannak. Ebből egyetlenegy hadd meséljek el. Nemrég jött hozzánk egy nem a legfiatalabb korban lévő hölgy, aki azzal jött, hogy az édesapja 80 éves, aki mondta neki, hogy jöjjön be, és érdeklődjön a nagypapa iránt, mert 80 éves elmúlt, nemsokára meghal, és nem szeretne úgy meghalni, hogy nem tudja meg, hogy mi történt a saját édesapjával az '50-es években. Kivégezték. Mi tudtuk megmondani azt a sírhelyet, ahova elmehet majd most 80 évesen

meglátogatni a saját apját. Nem ez az egyetlen ilyen esetünk, és ezért mi mások is vagyunk, mint egyéb levéltár.

Itt szeretnék Gyimesi képviselő úrnak is válaszolni sajátos voltával, létrejöttével kapcsolatban. Igen, nem véletlen, hogy nem minden, de majdnem minden posztszocialista országban létrejött egy ilyen intézmény azért, mert ez nem pusztán egy levéltár, ez az intézmény levéltárként is működik, levéltárszerűen is, de annál kicsit másképp. Azért gondolják el, amikor valaki hozzánk jön, akkor nem azt szeretné tudni, hogy úgy általában milyen anyagaink vannak, hanem hogy abban az 50-60 millió oldalnyi anyagban ő személy szerint hol szerepel, és róla mit tartottak nyilván. Ezt nem lehet gépesíteni, nincs az a rekognita, amelyik meg tudja mondani az összes Szabó Józsefről, hogy most melyik Szabó Józsefről van szó. Ezért mondom mindig azt, hogy teljes feltárás soha az életben nem lesz, mert nem tudunk minden nevet azonosítani, hiszen sok hasonló nevű ember van, és ha nincsenek ott az egyéb természetes személyazonosító adatai, akkor ez nem fog működni, tehát teljes feltárás nem lesz. Pillanatnyilag ott tartunk, hogy több mint egymillió emberről tudjuk megmondani, hogy pontosan hol szerepel, és őket tudjuk pontosan kiszolgálni.

Hogy a jövő mi lesz? Úgy gondolom, hogy amíg állampolgári érdeklődés van, és amíg ilyen típusú munkára szükség van, addig ez a levéltár működni fog. Nyilván nem fog ezer évig működni, mint más levéltárak, de úgy gondolom, hogy még hosszú ideig működni fog. A levéltárakkal szerintem viszonylag normális a kapcsolatunk, most van egy picit konfliktus, amit szerintem fel fogunk oldani. A börtönökbe nem nagyon jártak be levéltárak, mi pedig úgy döntöttük, hogy megpróbáljuk feltörni azt a burkot, ami a börtönök és a levéltárak között van, és megpróbálunk a börtönanyagokból, amit mint állambiztonsági börtön szereztek, legalább egy másolatot szerezni azért, mert tessék egyszer elmenni a börtönökbe, el nem mondható körülmények között vannak az anyagok, és előbb-utóbb meg fognak semmisülni. Úgy gondoltuk, hogy legalább azt mentsük meg, amihez erőnk van. Nincs mindenhez erőnk, de amit megtaláltunk, azt meg tudjuk őrizni az utókor számára, és az megint csak nagy segítséget nyújt a múlt feltárásához.

Azt hiszem, hogy nagyjából mindenre válaszoltam. A törvénymódosítással kapcsolatban, képviselő asszony: leírjuk mindig, elmondjuk mindig, egyszer már majdnem lett belőle valami. Én egy reménykedő ember vagyok, remélem, hogy egyszer tényleg lesz belőle valami, mert tényleg van mit javítani az áldozatok javára a törvényen. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen a választ. Ezek után szavazunk. Tisztelt Képviselőtársaim! Aki támogatja Kónyáné dr. Kutrucz Katalin kinevezését, az kérem, szíveskedjék kézfeltartással jelezni! *(Szavazás.)* Ellene? *(Szavazás.)* Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság 15 igen szavazattal és 1 ellenszavazattal támogatja Kónyáné dr. Kutrucz Katalin főigazgató-helyettesi kinevezését.

Köszönöm szépen, főigazgatóhelyettes-jelölt asszony.

KÓNYÁNÉ DR. KUTRUCZ KATALIN főigazgatóhelyettes-jelölt: Elnök úr, elnézést kérek, egy dolgot szeretnék még elmondani. Igaz ugyan, hogy ez nem szoros feladatunk, de azért szoktunk segíteni a múlt feltárásában. Recsken csináltunk egy kiállítást, és a bizottság minden tagjának hoztunk erről egy prospektust. Nem húznám az idejüket, ide letenném tisztelettel, és kérem, hogy nézzék meg.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Köszönöm szépen főigazgató úrnak és főigazgatóhelyettes-jelölt asszonynak a részvételét a bizottsági ülésen. A napirendi pontot lezárom.

KÓNYÁNÉ DR. KUTRUCZ KATALIN főigazgatóhelyettes-jelölt: Köszönöm szépen. Vizszontlátásra!

Egyebek

ELNÖK: Tisztelt Kollégák! 2. napirendi pontunk az „egyebek”. Van-e képviselőtársaimnak valamilyen bejelentése? *(Jelzésre:)* Novák képviselő úr, parancsoljon!

NOVÁK ELŐD (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Önnek szeretnék a figyelmébe ajánlani egy cikket, amely a bizottság tevékenységét is érinti, tekintettel arra, hogy korábban az ön befolyására még kormánypárti képviselőtársai is kitáncoltak a mögöl a kezdeményezésem mögöl, hogy Biszku Bélát idézzük be egy meghallgatásra. Az ön érve az volt, hogy ön tekintettel van gyermekei érzékenységére. Nos, a samsungsport.hu oldalon megtalálható egy cikk – meg a legolvasottabb jobboldali hírportálon, a kuruc.infon is természetesen –, mely szerint Biszku Béla lányai 1976-ban a montreali olimpiára Biszku Béla politikai nyomására utazhattak csak ki, másokat kihúzva a keretből, és végül is a kapitányt is leváltották, miután nem játszatta kellő arányban Biszku Béla lányait az olimpián, akik tehát sportbéli teljesítményük alapján nem utazhattak volna ki az olimpiára. Ön az ilyenek érzékenységére akar tehát tekintettel lenni, erre emlékeztetném önt, és javaslom, hogy olvassa el ezt a visszaemlékezést, hogy hogyan működött az a rendszer, amelynek feltárását, a múlt feltárását önök akadályozzák, és még azoknak az Biszku-lányoknak az érzékenységére vannak tekintettel, akikre egyáltalán nem kellene tekintettel lenni, sőt azt gondolom, hogy elszámoltatás kellene, hogy várjon az ilyenekre is, akik akár másokat kitúrva, politikai nyomásra juthattak ki olimpiára is. Javaslom, hogy olvassa ezt el, és akkor talán máshogy fog visszatekinteni erre az időszakra és a Biszku-gyermekekre is. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Emlékeztetem, hogy én általánosságban mondtam azt, hogy a lehető legrosszabb embereknek a gyerekei is szerethetik a szüleiket; én ezt mondtam, és azt mondtam, hogy éppen ezért megértem az érzékenységüket, nem erre hivatkozva mondtam, hogy ne jöjjenek ide. Egyébként ha igaz, amit ön most ismertetett, akkor ez minden bizonnyal egy figyelemreméltó történeti tény lehet, tehát ezt én egyáltalán nem vitatom el. Nyilvánvalóan a diktatúra időszakában – legyen az bármilyen diktatúra is – számos hasonló példát is lehet találni, amikor egyesek protekcióval és a pozíciójukat kihasználva juttattak másokat előnyhöz, én ezt egyáltalán nem vitatom, az ön kijelentésének a részbeni érvényességét sem, csak arra kérem, hogy ne kontamináljon, ne keverjen össze úgy dolgokat, hogy olyan állításokat ad megint a számba, amelyeket én egyébként nem fogalmaztam meg. Ettől függetlenül, ha jól emlékszem, az átmeneti törvény megszavazásán túl vagyunk, ami elég egyértelműen nyilatkozik ebben a kérdésben, és a kétharmados többség megteremtette annak a lehetőségét, hogy az olyan bűnök, amelyek a diktatúra időszakában keletkeztek, ne évüljenek el. Köszönöm a figyelmeztetését. Meg fogom nézni ezt a cikket, nem ismertem ezt az írást.

Más hozzászólás? *(Jelzésre:)* Képviselő úr!

NOVÁK ELŐD (Jobbik): Nem kívánok annál leragadni, hogy ön igenis a lányok érzékenységéről beszélt, akik mindketten ilyen módszerrel juthattak ki az olimpiára...

ELNÖK: Persze, arról beszéltem.

NOVÁK ELŐD (Jobbik): ..., viszont itt felvetett egy új témát, ami nem felel meg a valóságnak. Az, hogy az átmeneti törvény teremtette meg a lehetőségét, ez nem igaz.

Lehetőség eddig is volt és ezután is lenne, önök azok, akik viszont ezzel a lehetőséggel nem élnek, és nemcsak a rendszerváltás kisiklatóit juttatják ilyen pozícióba, mint ahogy az előző napirend is erről szólt, hanem le is szavazzák azt a javaslatot, ami valóban egyértelművé tette volna a helyzetet. Ön tehát téved abban – ha jól emlékszem, ön egyébként a frakciófegyelem ellenére tartózkodott ennél a módosító javaslatunknál, le a kalappal –, de épp hogy a mi módosító javaslatunk tette volna egyértelművé azt, hogy mit kell nyilvánosságra hozni. Az eredeti javaslat épp hogy nem egyértelmű: azt mondja, hogy ez a magyar emlékezetbizottság majd közzéteszi a jelentéseit ilyen átfogó dokumentumokban. Ez fából vaskarika. Tanulmányokat lehet írni jó pénzért természetesen, lehet egy sóhivatalt létrehozni, de az, hogy az állambiztonsági múltat fel kell tární, az ügynöklistákat nyilvánosságra kell hozni, egyértelműen csak a mi módosító javaslatunkban szerepelt. Ez az, amit leszavaztak, tehát ez az alaptörvénybe egyáltalán nem került bele olyan egyértelmű módon, ahogy ön erre hivatkozik. Persze a lehetőség megvan, hiszen olyan gumiszabály van, amibe beleférne, eddig is belefért volna az eddigi alkotmányos keretekbe, de ahogy eddig se éltek, úgy ezután se fognak ezzel élni, tehát azért ne áltassuk azzal egymást se, hogy itt valamiféle egyértelmű rendszerváltás várható a jövőben, mert sajnos, ez továbbra sem várható.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Én csak annyit szeretnék zárszóként mondani, hogy a Fidesz egy demokratikus párt, amelyben a képviselőknek lehetőségük van arra, hogy a lelkiismeretük szerint szavazzanak. Több más képviselőtársammal együtt – miután hosszú évek óta írok és beszélek arról, hogy az ügynökkérdést megnyugtatóan rendezni kell –, a lelkiismeretemnek megfelelően tartózkodtam ezen a szavazáson, amivel azt kívántam jelezni, hogy részben tartalmilag egyetértek, de nyilvánvalóan nem így kell ezt a problémát kezelni.

Ezt csak azért mondom, mert nem szeretném, ha úgy állítanák be a mi politikai közösségünket, mintha mi az ügynökügyek eltussolásában lennénk érintettek. Nem, nekem határozottan az a véleményem, hogy a kérdést megnyugtatóan rendezni kell, és azt gondolom, hogy a teremben lévő képviselőtársaim ezzel maximálisan egyetértenek, és e tekintetben a lelkiismeretünk is tiszta, hiszen egyikünk sem volt érintett ebben az ügyben; én már csak az életkoromnál fogva sem lehettem. Köszönöm szépen. A mai ülést berekesztem. Mindenkinek jó munkát kívánok a plenáris ülésre!

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 43 perc)

L. Simon László
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Várszegi Krisztina